

Van	Het college van burgemeester en wethouders
Aan	De gemeenteraad
Datum B&W vergadering	28 april 2020
Zaaknummer	1800746
Portefeuillehouder	Mevrouw H.B. Boudewijnse, wethouder
Onderwerp	Proeftuin Aardgasvrije Wijk Buitendijke Muiderberg

1. Kennisnemen van

De subsidieaanvraag van 5 miljoen euro in het kader van de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW). De aanvraag is gericht op de wijk Buitendijke in Muiderberg.

2. Inleiding

In 2020 ontwikkelen we in samenwerking met de regio een transitievisie Warmte die in 2021 door de raad wordt vastgesteld. Kort gezegd moet de Transitievisie Warmte (TVW) gaan opleveren hoe en wanneer we voor 2030 de eerste wijken van het gas af krijgen. Daarnaast maken we in de visie inhoudelijke keuzes die onze gemeentelijke koers gaan bepalen. Uit de TVW volgen meer concrete wijkuitvoeringsplannen, waarin ook de verbinding wordt gelegd met andere opgaven in de wijken.

Terwijl we regionaal werken aan een transitievisie Warmte, doet zich op dit moment een goede gelegenheid voor om nu al in de praktijk aan de slag te gaan met de warmtetransitie en hiervoor middelen van het rijk te ontvangen vanuit het programma aardgasvrije wijken. Een werkgroep met daarin inwoners, energiecoöperatie Wattnu en de gemeente met deskundigen van Waternet, Liander, Firan en KPMG heeft een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd en een business case opgesteld voor de aanleg van een warmtenet in Muiderberg en proeftuin Buitendijke. Hiermee kan een subsidie van ruim 4 miljoen Euro aangevraagd kan worden bij BZK in het kader van de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW). Met de proeftuin aardgasvrije wijken stelt het ministerie van BZK middelen ter beschikking met als doel om zoveel mogelijk ervaring op te doen met het aardgasvrij maken van wijken. Met de aanvraag maken wij nu een unieke kans om een substantieel bedrag binnen te halen dat vervolgens ingezet wordt voor verder uitwerken van het plan om daadwerkelijk op korte termijn woningen in Muiderberg 'van het gas af' te krijgen.

Doelstelling van het project is dat Buitendijke in 2028 en uiteindelijk geheel Muiderberg thermische energie kan benutten als warmtebron én aardgasvrij is. De beoogde warmteoplossing is gebaseerd op Thermische Energie uit Oppervlakte water (TEO) ook wel aquathermie genoemd. Deze oplossing maakt gebruik van het in de zomer opgewarmde water uit het IJ-meer. Aangezien Muiderberg direct aan het IJmeer ligt, ligt deze warmteoplossing voor de hand en is deze oplossing technisch haalbaar en realistisch. De warmte uit het IJmeer wordt 's zomers opgeslagen in een warmte koude opslag (WKO). 's Winters wordt het warme water uit de WKO opgehaald en benut voor aanvoer van water van +/- 15°C. Het water wordt daarna opgewarmd door warmtepompen naar 70°C.

Als het water door collectieve warmtepompen opgewarmd wordt en aan de huizen afgeleverd wordt op een temperatuur van 70°C spreken we over een warmtenet van 70°C. Als het water aan de huizen afgeleverd wordt op een temperatuur van 15°C spreken we over een warmtenet van 15°C. In het laatste geval wordt de warmte per huis opgehoogd door een individuele warmtepomp naar 70°C.

Uit onderzoek van Waternet en in de concept RES blijkt dat het IJmeer ruim voldoende warmte kan bieden om alle dorpen aan het IJmeer via aquathermie van warmte te voorzien. Muider en Muiderberg liggen direct aan het IJmeer en zijn daarom in potentie uitermate geschikt voor deze alternatieve vorm van energieopwekking.

Wat betreft de keuze voor een 15°C of 70°C warmtenet lijkt uit het onderzoek van Waternet en KPMG voornamelijk dat een warmtenet van 70°C technisch de meest robuuste en financieel de meest aantrekkelijke oplossing is. De businesscase gaat dan ook uit van deze variant.

Om te voldoen aan alle subsidievoorwaarden is de aanvraag toegespitst op de wijk Buitendijke, een wijk met ongeveer 500 woningen. Deze wijk heeft de juiste omvang en heeft als voordeel dat de meeste huizen al redelijk goed geïsoleerd zijn. Voor aansluiting op een warmtenet is een minimaal energielabel B wenselijk. Een lager energielabel brengt hogere verbruikskosten met zich mee en/of een minder comfort.

De businesscase die onder de aanvraag ligt is gebaseerd op de aanname dat het warmtenet meteen in heel Muiderberg wordt aangelegd. Op die manier wordt een grote koppelkans maximaal benut, namelijk door het aanleggen van het warmtenet zoveel mogelijk te combineren met grootschalig onderhoud in Muiderberg.

Omdat Buitendijke qua aantal woningen 1/3 uitmaakt van Muiderberg is het voordeel van deze koppelkans evenredig naar Buitendijke toegerekend. Dit is gedaan op basis van de aanname dat het aanleggen van het warmtenet in alleen Buitendijke sowieso geen optie is, omdat daarmee de schaalgrootte te klein is.

Met de uitgewerkte businesscase en de stappen die al door WattNu en de energiecoaches zijn gezet denken we een goede kans te maken op daadwerkelijke toekenning van de PAW middelen.

3. Kernboodschap

Het college van Gooise Meren vraagt een subsidie van 5 miljoen euro aan in het kader van de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW) van Binnenlandse Zaken. Doelstelling van de aanvraag is dat Buitendijke in 2028 en uiteindelijk geheel Muiderberg thermische energie kan benutten als warmtebron én aardgasvrij is.

4. Consequenties

Gas is op dit moment nog de goedkoopste warmtebron die er is. Een bewoner die van het gas afgaat is, op basis van de huidige gasprijs, dus vrijwel altijd duurder uit. Omdat de gasprijs in de toekomst jaarlijks wordt verhoogd, wordt de komende jaren een omslagpunt bereikt, waardoor juist aansluiting op een warmtenet gunstiger zal worden. De prijs voor warmte wordt via de warmtewet beschermd tegen prijsstijgingen. Inwoners hebben overigens op dit moment nog de keuze om hun gasaansluiting te behouden omdat er voor de netbeheerder een leveringsplicht geldt. Ook dit kan in de toekomst veranderen wanneer het rijk de energiewet aanpast.

Hoewel een groot deel van de uitvoering van het plan voor realisatie van het warmtenet door Wattnu en andere partners wordt gedaan, vraagt het project naar verwachting ook extra capaciteit van de gemeente. We weten ook dat de hele Warmtetransitie nog tot 2050 veel inspanning van de

gemeente vraagt. In andere wijken waar geen initiatief van onderop komt dient de gemeentelijke inspanning mogelijk nog groter te zijn.

De businesscase is gebaseerd op een groot aantal gegevens en kengetallen, die soms zeer nauwkeurig zijn, maar soms een zo goed mogelijke schatting weergeven. Dit is aanvaardbaar gezien de aard van dit project, het is immers een proeftuin. We gaan er vanuit dat we in de loop van het project onvoorziene omstandigheden tegenkomen. Hierbij moet voor ogen worden gehouden dat we de middelen altijd anders mogen inzetten dan in de aanvraag is opgevoerd, mits dit bijdraagt aan het uiteindelijke doel.

5. Communicatie en participatie

Draagvlak en participatie van inwoners zijn een belangrijk onderdeel van de aanvraag. De dorpsraad Muiderberg heeft zich achter het initiatief geschaard en heeft door middel van een bijeenkomst in de voetbalkantine in Muiderberg en een enquête geïnventariseerd hoe de dorpsbewoners tegenover een warmtenet staan.

Uit de enquête zijn de volgende resultaten gekomen:

- 90% steunt het initiatief
- 37% wil zelf een actieve bijdrage aan het project leveren
- 93% is bereid om te investeren in betere isolatie
- 56% wil daarbij ondersteuning van de gemeente of Wattnu

Hulp die bewoners nodig hebben is

- 70% bepalen juiste maatregelen en producten
- 56% subsidie en duurzaamheidsleningen
- 41% bij selectie van leverancier en beoordeling van de offerte

Met een respons van 140 geeft dit een goede indicatie van de draagkracht van de project.

Om bewoners hierin te ondersteunen worden energiecoaches ingezet en wordt gebruik gemaakt van rijkssubsidies en financiële regelingen. De energiecoaches zijn vrijwilligers en inwoners van Gooise Meren die door Wattnu worden opgeleid om bewoners te ondersteunen bij het verduurzamen van hun huis. Er zijn inmiddels 30 energiecoaches actief in Gooise Meren. De energiecoaches komen bij bewoners achter de voordeur. Zij helpen bewoners bij het voorbereiden om hun woning van het gasnet af te koppelen en zijn daarom belangrijk in het proces van aanpassen van woningen. In Muiderberg zijn inmiddels al veel energiegesprekken geweest bij bewoners.

Bewoners zullen in de loop van het traject uitvoerig betrokken moeten blijven omdat elke fase bewoners direct of indirect zal raken. Omdat het aanleggen van het warmtenet zoveel mogelijk wordt gecombineerd met het groot onderhoud van de gemeente kunnen we de participatie combineren en overlast voor bewoners beperken.

6. Vervolg

De vraag staat nog open hoe we ons als gemeente hierin positioneren en welke strategische keuzes we maken. Er zijn verschillende (regie)rollen denkbaar en elke keuze heeft andere consequenties als het gaat om sturing en (financiële) risico's. De proeftuin in

Buitendijke/Muiderberg is een goede gelegenheid om te oriënteren op onze regierol en onze visie en dit te laten landen in de Transitievisie Warmte. Ook andere vragen en antwoorden die we onderweg tegen komen geven ons goede input om te verwerken in deze visie. In het vervolgtraject moet er ruimte zijn om de koers afhankelijk van mogelijke ontwikkelingen bij te stellen en dienen we met enige regelmaat te evalueren of de energietransitie binnen Gooise Meren overeenkomstig de wensen vordert.

Het tijdpad ziet er als volgt uit:

B&W-besluit: 28 april 2020

Indienen aanvraag: uiterlijk 1 mei 2020

Uitwerken projectstructuur en projectplan: mei - juli 2020

Honoreren PAW aanvragen door BZK: september 2020

Realisatie: 2020 - 2028

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

Margriet van Schaik,
Waarnemend
gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde
Burgemeester